

LYTINIUS NUSIKALTIMUS PADARIUSIEMS ASMENIMS TAIKYTINŲ PREVENCINIŲ PRIEMONIŲ TYRIMO ATASKAITA (2010)

Tyrėjų grupė: Mantas Liesis, Margarita Dobrynina

MOKSLO DARBŲ
SAVADAS

Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje suformuluotos nuostatos, įpareigojančios valstybes imtis efektyvių lytinius nusikaltimus prieš vaikus padariusių asmenų nubaudo ir tokių nusikaltimų prevencijos priemonių. Europos Žmogaus Teisių Teismas teigia, kad „seksualiniai piktnaudžiavimai nekvestionuojamai yra nepakankami, paliekantys auką silpninančius padarinius. Vaikai ir kiti pažeidžiami asmenys turi būti saugomi valstybės. Ta apsauga turi apimti efektyvių atgrasančių priemonių ėmimąsi siekiant apsaugoti nuo tokių sunkių kišimosi į asmens privatų gyvenimą formų.“ Europos Žmogaus Teisių Teismas pažymi, kad esant fundamentaliems žmogaus vertybių pažeidimams, tokiems kaip lytinė prievarta, civilinės teisės priemonių nepakanka. „Efektyvios atgrasančios priemonės tokias atvejais yra neišvengiamos, numatytos baudžiamosios teisės nuostatų.“ Valstybė turi imtis pozityvių priemonių, siekdama apsaugoti vaikus nuo pedofilų. „Kai fizinei ir moralinei vaiko gerovei gresia pavojus, valstybei kyla didesnės pareigos, siekiant apsaugoti mažamečius.“ Valstybė pažeidžia tarptautinius įsipareigojimus, konkrečiai – žmogaus teisę nebūti kankinamam, jei valstybės institucijos, turėdamos galimybių imtis priemonių, kad būtų užkirstas kelias vaiko seksualiniam išnaudojimui, tokių priemonių nesiima.

Tyrimė apžvelgtos galimos prevencijos priemonės, taikomos lytinius nusikaltimus prieš vaikus padariusiems asmenims, būtent: chirurginė kastracija, cheminė kastracija, kitos medikamentinio gydymo formos, specialus lytinius nusikaltimus padariusių asmenų registras bei psichologinio gydymo (kognityvinė elgesio terapija) formos. Tyrimė išanalizuotos minėtos priemonės, pateiktas jų teisinis vertinimas ir įvertintos galimybės jas taikyti Lietuvoje. Apžvelgiami baudžiamieji teisiniai padariniai ir įvertinamas jų pakankamumas. Taip pat tyrimė analizuojama, kokios specialios reabilitacijos programos taikomos asmenims, padariusiems lytinius nusikaltimus prieš vaikus, įvertintas šių priemonių pakankamumas. Aptariamas lytinių nusikaltėlių portretas, jų daromų nusikaltimų prigimtis. Nemažas dėmesys skiriamas lytiniams nusikaltėliams taikomų gydymo priemonių efektyvumui ir gydymo efektyvumo tyrimų patikimumo problemoms.

Su tyrimo rezultatais galima susipažinti čia: *Liesis M., Dobrynina M.* Lytinius nusikaltimus padariusiems asmenims taikytinų prevencinių priemonių tyrimo ataskaita. Teisės institutas, 2010 (internetinis leidinys).